

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๑๐๙-๑๑๐

๑. เมื่อพระศาสดา ประทับอยู่ในพระเชตะวันอย่างนั้นแล, ท่านพระนันทะกระสันขึ้นแล้ว จึงบอกเนื้อความนั้นแก่ภิกษุทั้งหลายว่า "ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์, ไม่สามารถที่จะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้, ข้าพเจ้าจักกล่าวคินลิกขาแล้วลีก" ฯ พระผู้มีพระภาคทรงสดับความเป็นไปนั้นแล้ว รับสั่งให้ท่านพระนันทะมาเฝ้าแล้วตรัสคำนี้ว่า "จริงหรือนันทะ ? ได้ยินว่า เธอบอกกล่าวแก่ภิกษุหลายรูปอย่างนี้ว่า "ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้, ข้าพเจ้าจักกล่าวคินลิกขาแล้วลีกหรือ ?" ฯ น. จริงอย่างนั้นพระเจ้าข้า ฯ ก. นันทะ ก็เธอไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้, จักกล่าวคินลิกขาลีกไปเพื่อเหตุอะไร ? ฯ น. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อข้าพระองค์ออกจากเรือน นางชนบทกัลยาณีผู้ศากิยะ มีผมอันเกล้าไต่กิ่งหนึ่ง ได้ร้องสั่งคำนี้แก่ข้าพระองค์ว่า "ข้าแต่พระลูกเจ้า ขอพระลูกเจ้าฟังดวงเสด็จมา," ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์นั้นแล ทนระลึกรู้ถึงคำนี้อยู่ จึงไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้, จักกล่าวคินลิกขาลีกไป" ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงจับท่านพระนันทะที่พระพาหาแล้ว นำไปสู่ดาวดึงส์เทวโลกด้วยกำลังพระฤทธิ์, ในระหว่างทางทรงแสดงนางสิงหลันตัวหนึ่ง ซึ่งมีหูจุมุกและหางขาด นั่งเฝ้าอยู่บนปลายตอไม้ที่ไฟไหม้ในนาที่ไฟไหม้แห่งหนึ่งแล้ว ทรงแสดง นางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท้าตั้งเท้าหนักพิราบผู้มีอายุที่บำรุงของท้าวสักกเทวราชในนาพดาวดึงส์ ฯ ก็แลครั้งแสดงแล้ว ตรัสอย่างนี้ว่า "นันทะ เธอสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ? ฝ่ายไหนหนอแล ? มีรูปงามกว่า น่าดูกว่าและน่าเลื่อมใสกว่ากัน, นางชนบทกัลยาณีผู้ศากิยะหรือนางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท้าเช่นกับเท้าหนักพิราบนี้" ฯ พระนันทะได้สดับพระพุทธานุญาตนั้นแล้วทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นางสิงหลันมีหูจุมุกและหางขาดนั้นแม่ฉันใด ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นางชนบทกัลยาณี ผู้ศากิยะ ก็เหมือนกันฉันนั้น, เพราะการเปรียบเทียบกันนางย่อมไม่ถึงการนับบ้าง ไม่ถึงเลี้ยวหนึ่งบ้าง ไม่ถึงส่วน (หนึ่ง) บ้าง แห่งนางอัปสร ๕๐๐ นี้, ที่แท้นางอัปสร ๕๐๐ นี้แล มีรูปงามกว่า น่าดูกว่า และน่าเลื่อมใสกว่า" ฯ ก. นันทะ เธอจงยินดี, นันทะ เธอจงยินดี, เราจะเป็นผู้ประกันของเธอ เพื่ออันได้เฉพาะนางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท้าดุจเท้าหนักพิราบ ฯ น. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ถ้าพระผู้มีพระภาคเป็นประกันของข้าพระองค์ เพื่ออันได้เฉพาะนางอัปสร ๕๐๐ ผู้มีเท้าดุจเท้าหนักพิราบไซ้, ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักยินดีในพรหมจรรย์ ฯ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาค ทรงพาท่านนันทะไป หายวับไปในที่นั้น ได้ปรากฏในพระเชตะวัน ดังเดิม ฯ

๑ เอวํ สตุถริ เซตวเน วิหระนเตเยว อายสฺมา นนฺโท อุกุกณฺฐิตฺวา ภิกฺขุณฺเ อตมตถํ
อาโรเจสิ อนนฺริโต อหํ อาวุโส พุทฺทมจฺริยํ จรามิ น สกฺโกมิ พุทฺทมจฺริยํ สนฺธาเรตุํ ลิกฺขํ
ปจฺจกฺขาย ทินฺทายาทตฺติสฺสามีติ ฯ ภควา ตํ ปวตฺตํ สุตฺวา อายสฺมนตํ นนฺทํ ปกฺโกสาเปตฺวา
เอตทวโจ สจฺจํ กิร ตวํ นนฺท สมฺพหฺลานํ ภิกฺขุณฺเ เอวมาโรเจสิ อนนฺริโต อหํ อาวุโส
พุทฺทมจฺริยํ จรามิ น สกฺโกมิ พุทฺทมจฺริยํ สนฺธาเรตุํ ลิกฺขํ ปจฺจกฺขาย ทินฺทายาทตฺติสฺสามีติ ฯ
เอวํ ภาณเตติ ฯ กิสฺส ปน ตวํ นนฺท อนนฺริโต พุทฺทมจฺริยํ จรสิ น สกฺโกสิ พุทฺทมจฺริยํ
สนฺธาเรตุํ ลิกฺขํ ปจฺจกฺขาย ทินฺทายาทตฺติสฺสามีติ ฯ สากิยานี เม ภาณเต ชนฺปทกฺลยาณี ฆฺรา
นิกฺขมฺนตฺสส อชฺฌลฺลิตฺธิเตหิ เกเสหิ อปฺโลเกตฺวา มํ เอตทวโจ ตฺวภูํ โข อยฺยปฺตฺต
อากฺจฺเจยฺยาสีติ โส โข อหํ ภาณเต ตํ อนุสฺสรมาโน อนนฺริโต พุทฺทมจฺริยํ จรามิ น สกฺโกมิ
พุทฺทมจฺริยํ สนฺธาเรตุํ ลิกฺขํ ปจฺจกฺขาย ทินฺทายาทตฺติสฺสามีติ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมนตํ นนฺทํ
พาหาย คเหตฺวา อิทธิพลฺเน ตาวตฺตีสทฺเวโลกํ เนนฺโต อนฺตรามคฺเค เอกสฺมี ฌามกฺเขตฺเต
ฌามขานฺมตฺถเก นิสินฺนํ ฉินฺนภณฺณนาสนนฺจฺจฺจํ เอกํ ปฺล
สฺกฺกสฺส ทฺวารณฺโณ อฺปฺนฺนฺนํ อากตานิ กฺก
ทสฺเสตฺวา จ ปน เอวมาท ตํ กิํ มณฺญสิ นนฺท กตฺมา นฺุโข อภิรฺฐปฺตรา จ ทสฺสนียตฺรา จ
ปาสาทิกตฺรา จ สากิยานี วา ชนฺปทกฺลยาณี อิมานี วา ปณฺจ อจฺจฺราสตานิ กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
ตํ สุตฺวา อาท เสยฺยถาปิ สา ภาณเต ฉินฺนภณฺณนาสนนฺจฺจฺจํ ปฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺล
สากิยานี ชนฺปทกฺลยาณี อิมสํ ปณฺจนฺนํ อจฺจฺราสตานิ อฺปฺนฺนฺนํ สจฺจชฺยปิ น อฺเปติ กल्पิ น
อฺเปติ ภาคฺปิ น อฺเปติ อถโฆ อิมานเว ปณฺจ อจฺจฺราสตานิ อภิรฺฐปฺตรานิ เจว ทสฺสนียตฺรานิ
จ ปาสาทิกตฺรานิ จาติ ฯ อภิรฺม นนฺท อภิรฺม นนฺท อหนฺเต ปาฏีโกโค ปณฺจนฺนํ
อจฺจฺราสตานิ ปฏฺฐิลาย กฺก
อจฺจฺราสตานิ ปฏฺฐิลาย กฺก
ภควา อายสฺมนตํ นนฺทํ คเหตฺวา ตตฺถ อนฺตรหิตฺเต เซตวเนเยว ปาตุรฺโหสิ ฯ

๑. เมื่อพระศาสดา ประทับอยู่ในพระเชตะวันอย่างนั้นนั่นแล, ท่านพระนันทะกระสันขึ้นแล้ว จึงบอกเนื้อความนั้นแก่ภิกษุทั้งหลายว่า "ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ยินดีประพาศิพรหมจรรย์, ไม่สามารถที่จะสืบต่อพรหมจรรย์ไปได้, ข้าพเจ้าจักกล่าวคืนสิกขาแล้วสัก" ฯ

๑ เอวัง สตถุเถริ เชตวันเน วิหรนุเตยเว **อายุสฺมา** นนฺโท **อุกุกณฺหฺจฺฉิตฺวา** ภิกฺขุณฺโณ เอตมตถํ อารุเจสิ **อนนฺริโต** อหํ อากุโส พุรหฺมจฺริยํ จรามิ น สกฺโกมิ พุรหฺมจฺริยํ **สนฺธาเรตุํ** ลิกฺขํ **ปจฺจกฺขาย** ทินฺนายนตฺติสฺสามีติ ฯ

พระผู้มีพระภาคทรงสดับความเป็นไปนั้นแล้ว รับสั่งให้ท่านพระนันทะมาเฝ้าแล้ว ตรัสคำนี้ว่า "จริงหรือนันทะ ? ได้ยินว่า เธอบอกกล่าวแก่ภิกษุหลายรูปอย่างนี้ว่า "ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ยินดีประพาศิพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบต่อพรหมจรรย์ไปได้, ข้าพเจ้าจักกล่าวคืนสิกขาแล้วสักหรือ ?" ฯ น. จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า ฯ

ภควา ตํ ปวตฺตี สุตฺวา อายุสมฺนตํ นนฺทํ ปกฺโกสาเปตฺวา เอตทโวจ สจฺจํ กิร ตวํ นนฺท **สมฺพหฺลานํ** ภิกฺขุณฺโณ เอวमारุเจสิ อนนฺริโต อหํ อากุโส พุรหฺมจฺริยํ จรามิ น สกฺโกมิ พุรหฺมจฺริยํ **สนฺธาเรตุํ** ลิกฺขํ **ปจฺจกฺขาย** ทินฺนายนตฺติสฺสามีติ ฯ เอวัง ภนฺเตติ ฯ

ภ. นันทะ ก็เธอไม่ยินดีประพตติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้, จะกล่าวคืนสิกขาสิกขาไปเพื่อเหตุอะไร? ๑ น. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อข้าพระองค์ออกจากเรือน นางชนบทกัลยาณีนีผู้ศากิยะ มีผมอันเกล้าได้กึ่งหนึ่ง ได้ร้องสั่งคำนี้แก่ข้าพระองค์ว่า "ข้าแต่พระลูกเจ้า ขอพระลูกเจ้าพึงด่วนเสด็จมา," ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์นั้นแล หวนระลึกถึงคำนั้นอยู่ จึงไม่ยินดีประพตติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้, จักกล่าวคืนสิกขาสิกขาไป" ๑

กิสส ปน ตฺวํ นนฺท อนุทฺตโร พุทฺทมจฺริยํ จรสิ น สกฺโกสิ พุทฺทมจฺริยํ สฺนฺธาเรตุํ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาย ทินฺทายาวตฺตติสฺสตีติ ๑ **สากิยานี** เม ภนฺเต ชนปทกฺลยาณี อมฺรา นิกฺขมนฺตสฺส อทฺตฺตลลิตฺเทหิ เกเสหิ **อปฺโบลเกตุวา** มํ **เอตทโวจ** ตฺวํ ไซ อยฺยปฺตฺต อคฺคจฺเจยฺยาสีติ โส ไซ อหํ ภนฺเต ตํ อนุสฺสรมาโน อนุทฺตโร พุทฺทมจฺริยํ จรามิ น สกฺโกมิ พุทฺทมจฺริยํ สฺนฺธาเรตุํ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาย ทินฺทายาวตฺตติสฺสามีติ ๑

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงจับท่านพระนันทะที่พระพาหาแล้ว **นำไป** สู่ดาวดึงส์เทวโลกด้วยกำลังพระฤทธิ์, ในระหว่างทางทรงแสดงนางสิงหลันตัวหนึ่ง **ซึ่งมีหูมุกและหางขาด** นั่งเจ้าอยู่บนปลายตอไม้ที่ไฟไหม้ ในนาที่ไฟไหม้แห่งหนึ่งแล้ว ทรงแสดง นางอัปสร ๕๐๐ **ซึ่งมีเท้าตั้งเท้ากพิราบ** ผู้มาสู่ที่บำรุงของท้าวสักกเทวราช ในภพดาวดึงส์ ๑

อถไซ ภควา อายสฺมฺนฺตํ นนฺทํ พาหา ย คเหตฺวา อิทิพเลน ตาวตีสเทวโลกํ **เนนฺโต** อนุตรามคฺเค เอกสฺมี ฉามกฺเขตฺเต **ฉามขานุมตฺถเก** นิสินฺนํ **จินฺนภณฺณนาสนงฺคฺคุณฺฐํ** เอกํ **ปฺลฺกฺฐมกฺกวี** ทสฺเสตฺวา ตาวตีสภวเน สกฺกสฺส เทวณฺเญ อฺปฺภฺรฺรฺรํ อคฺคตานิ **กฺกฺฐปาทานิ** ปญฺจ อจฺจวสฺตานิ ทสฺเสสิ ๑

ก็แลครั้งแสดงแล้ว ตรัสอย่างนี้ว่า "นันทะ เธอสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ? ฝ่ายไหนหนอแล ? มีรูปงามกว่า **หน้าดูกว่า** และ**หน้าเสื่อมใสกว่ากัน**, นางชนบทกัลยาณีผู้ศากิยะหรือนางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท่าเช่นกับท้าวมหาวิราภนี้" ฯ

ทสเสตวา จ ปน เอวมาห ตํ ก็ **มณฺญสิ** นนท กตมา นุโข อภิรูปตรา จ **ทสฺสนียตรา** จ **ปาสาทิกตรา** จ ศากิยานี วา ชนบทกัลยาณี อิมานิ วา ปญจ อจฺจราสทานิ กกุฏปาทานีติ ฯ

พระนันทะได้สดับพระพุทธดำรัสนั้นแล้วทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นางสิงลุนมีหูจุมุกและทางขาดนั้น**แม้ฉันได้** ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นางชนบทกัลยาณี ผู้ศากิยะ **ก็เหมือนกันฉันนั้น**, เพราะการเปรียบเทียบกัน นางย่อมไม่ถึงการนับบ้าง **ไม่ถึงลิ้นหวหนึ่งบ้าง** ไม่ถึงส่วน (หนึ่ง) บ้าง แห่งนางอัปสร ๕๐๐ นี้, ที่แท่นางอัปสร ๕๐๐ นี้แล มีรูปงามกว่าหน้าดูกว่า และหน้าเสื่อมใสกว่า" ฯ

ตํ สุตฺวา อาห **เสยฺยถาปี** สทา ภนฺเต จินฺนภณฺณนาสนนฺจคุฏฐา ปลฺลุมฺมกุกฺกั **เอวเมว** โข ภนฺเต ศากิยานี ชนบทกัลยาณี อิมลํ ปญฺจนฺนํ อจฺจราสทานํ **อุปนิธาย** สงฺขยฺปิ น อุเปติ **กถปิ** น อุเปติ ภาคปิ น อุเปติ อถโข อิมานเว ปญฺจ อจฺจราสทานิ อภิรูปตรานิ เจว ทสฺสนียตรานิ จ ปาสาทิกตรานิ จาติ ฯ

ภ. นั่นแหละ เธอจงยินดี, นั่นแหละ เธอ**ยินดี**, เราจะเป็นผู้**ประกัน**ของเธอ เพื่อ**อันได้**เฉพาะนางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท่า**ดุจ**ทำ
นกกพิราบ ๑

อภिरม นนท **อภिरม** นนท อहनเต **ปาฏิโกโค** ปณฺจนฺ ๑ อจฺจราสตาณํ **ปฏฺฐิลาภาย**
กกุฏปาทานนฺติ ๑

น. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ถ้าพระผู้มีพระภาค**เป็นประกัน**ของข้าพระองค์ เพื่อ**อันได้**เฉพาะนางอัปสร ๕๐๐ ผู้มี**เท่าดุจ**
ทำนกกพิราบไซ้, ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักยินดีในพรหมจรรย์ ๑ ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาค ทรงพา
ท่านนั้นหายไป **หาย**ไปในที่นั้น ได้ปรากฏในพระเชตะวัน ดังเดิม ๑

สเจ เม ฆนฺเต ภควา **ปาฏิโกโค** ปณฺจนฺ ๑ อจฺจราสตาณํ ปฏฺฐิลาภาย กกุฏปาทานํ ๑
อภิริมิสุสามํ ฆนฺเต ภควา พุรฺหมจฺริเยติ ๑ อถโข ภควา อายสุมนฺตํ นนทํ คเหตุวา ตตฺถ
อนฺตรหิตะ เชตวเนยว **ปาตุโรหิตี** ๑